

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ¹

Development of A Causal Relationship Model for Sense of Coherence of Undergraduate
Students: An Application of the Multiple Group
Structural Equation Model

ปริญญา สิริอัครตะกุล²

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พัฒนา และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ ตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร ได้แก่ ความเข้มแข็งในการมองโลก การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การกำหนดเป้าหมายในชีวิต ความวิตกกังวล และความภาคภูมิใจในตนเอง ตัวแปรแฝงทั้งหมดวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 24 ตัวแปร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 จำนวน 540 คน จากมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 270 คน และจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ

ผลการวิจัย พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องมีค่า $\chi^2 = 25.869$, $df = 81$, $p = 1.000$, $\chi^2/df = 0.319$, $GFI = 0.996$, $AGFI = 0.986$, $RMR = 0.006$, $LSR = 1.635$ ตัวแปร ในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเข้มแข็งในการมองโลกได้ร้อยละ 89.70 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกมากที่สุดคือ ความภาคภูมิใจในตนเอง รองลงมา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และความวิตกกังวล ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่าง 2 กลุ่มมหาวิทยาลัยมีความไม่แปรเปลี่ยน รูปแบบของโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

² อาจารย์ประจำสำนักงานวิจัยและมาตรฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

ABSTRACT

The objectives of this research were to study causal relationship, develop and validate consistency with empirical data the causal relationship model of sense of coherence of undergraduate students and to test the model invariance between 2 samples: an application of the multiple group structural equation model. The model consisted of 7 latent variables; sense of coherence, social support, democratic child rearing, laissez-faire child rearing, goal setting of life, anxiety, and self-esteem; and 24 observed variables measuring those 7 latent variables. The samples consisted of 540 first year undergraduate students; 270 from Burapha University and 270 from Sripatum University Chonburi Campus. The research instrument was a five rating scale questionnaire. Data were analyzed by descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient analysis, confirmatory factor analysis, linear structural equation model analysis, and multiple group structural equation model analysis.

The result indicated that the adjusted model was consistent with empirical data. Model validation of a good fitted model provided $\chi^2 = 25.869$, $df = 81$, $p = 1.000$, $\chi^2/df = 0.319$, $GFI = 0.996$, $AGFI = 0.986$, $RMR = 0.006$, $LSR = 1.635$. The variables in the model accounted for 89.70 percent of the total variance of sense of coherence. The variable that had most significant effect on sense of coherence was self-esteem, democratic child rearing and anxiety, respectively. The causal relationship model of sense of coherence of undergraduate students indicated invariance of model form but the parameters were variance.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ด้วยการส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคคลมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ในที่นี้ก็คือ เยาวชน หรือวัยรุ่นนั่นเอง แต่เมื่อพิจารณาสถานะของวัยรุ่นจะพบว่า วัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีอายุระหว่าง 18 – 21 ปี จะเป็นวัยที่มีการ เปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจมากกว่า ด้านร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านความคิด และความรู้สึก (Erikson, 1968) ซึ่งในบางครั้ง อาจเกิดความแปรปรวนจนทำให้เกิดปัญหา ต่าง ๆ ตามมา เช่น การทะเลาะวิวาทต่างสถาบัน การชกต่อยกัน ในสถานบันเทิง เป็นต้น วัยรุ่น ตอนปลายยังเป็นวัยที่ชอบทำในสิ่งที่ทำหาย มีความเป็นตัวของตัวเองสูง

ทั้งยังพยายามแสวงหาเอกลักษณ์ให้กับตนเอง จนบางครั้งอาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของตนเองได้ เมื่อพบกับปัญหา หรือความยากลำบาก จะขาดความอดทน ขาดความเข้าใจในปัญหา จึงทำให้ไม่กล้าเผชิญ และไม่สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นหากวัยรุ่นไม่สามารถจัดการ หรือเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ ย่อมทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เช่น ผลการเรียนต่ำ พันสภาพการเป็นนักศึกษา กลางคัน ติดยาเสพติด หรือแม้กระทั่งการฆ่าตัวตาย เพื่อหนีปัญหา เป็นต้น แต่หากวัยรุ่นสามารถจัดการ หรือเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมที่จะทำให้วัยรุ่นสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่พร้อมจะประสบความสำเร็จ ในชีวิตต่อไป

คุณลักษณะหนึ่งที่มีคุณสมบัติจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ ก็คือ ความเข้มแข็งในการมองโลก ซึ่งเป็นลักษณะที่ประกอบด้วยความเข้าใจโลกตามสภาพความเป็นจริง ความอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ความสามารถในการปรับตัวต่อปัญหาที่เกิดขึ้น การกล้าเผชิญหน้ากับสิ่งต่าง ๆ หรือปัญหาที่เข้ามาในชีวิต ความสามารถในการจัดการกับปัญหา และการรับรู้ว่าคุณค่า และมีความหมาย แอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1991) กล่าวว่า บุคคลที่มีความ เข้มแข็งในการมองโลกจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นความเข้มแข็งในการมองโลกจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งจะ ทำให้มีความสามารถในการจัดการกับปัญหา กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นหากวัยรุ่น ตอนปลายได้รับการส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มมากขึ้น ย่อมที่จะส่งผลให้มีความสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต และเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ เป็นประชากรที่มีความสามารถ และพร้อมที่จะพัฒนาประเทศต่อไป

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัย หรือตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นตอนปลายโดยเลือกศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ซึ่งจะพบกับการเปลี่ยนแปลง ก็คือ การเปลี่ยนแปลงจากรั้วโรงเรียนเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย พร้อมกันนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัย หรือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกระหว่างนักศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพา กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี เนื่องจากลักษณะความแตกต่างกันของการสอบแข่งขันเพื่อ เข้าศึกษา ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ และ

ลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่มีความแตกต่างกัน อาจจะทำให้ปัจจัย หรือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกแตกต่างกันไป จากการศึกษาของพิมพ์พรรณทรัพย์ยิ่ง (2544) พบว่า นิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยของเอกชนมีความคิดเห็นในเรื่องของความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน โดยเป็นผลมาจากค่านิยม ประสบการณ์ และความเชื่อที่ปลูกฝังกันมา ซึ่ง ความคิดเห็นในเรื่องของความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหา ย่อมที่จะมีผลต่อการจัดการ และการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ด้วย

จากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งในการมองโลก พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทางด้านการพยาบาล และศึกษาในลักษณะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความเข้มแข็งในการมองโลกเท่านั้น แต่ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการค้นหา ความรู้เพื่อการอธิบายถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่าง ๆ กับความเข้มแข็งในการมองโลก โดยพัฒนาเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งจะสามารถตอบคำถามการวิจัยได้มากขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีครั้งนี้ด้วย และจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสำคัญที่สัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการมองโลก พบว่า มีปัจจัยดังต่อไปนี้ การสนับสนุนทางสังคม (ปีติมา ชาญไธมาส, 2546; พัชราพร แจ่มแจ่ม, 2546; Sheridan, 1997; Brown, 1986) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ปริญญา สิริอัทตะกุล, 2549; ศิริพันธ์ สุระรัมย์, 2546; Roger, 2004) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (ปริญญา สิริอัทตะกุล, 2549) การกำหนดเป้าหมายในชีวิต (ศิริพันธ์ สุระรัมย์, 2546; Adams, Troy B., Bezner, Janet R., Drabbs, Mary E., Steinhardt, Mary A., & Zambarano, Robert J., 2000) ความวิตกกังวล (สุดาภรณ์ วงศ์ใหญ่, 2545;

พัชรินทร์ นินทจันทร์ และพิมพ์ สมพงษ์, 2543; พุชรินทร์ นินทจันทร์, 2538) และความภาคภูมิใจในตนเอง (ศิริพันธ์ สุระรัมย์, 2546; นฤมล บัณฑิต, 2545; Maslow, 1970)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย การกำหนดเป้าหมายในชีวิต ความวิตกกังวล และความภาคภูมิใจในตนเอง กำหนดเป็นตัวแปรสาเหตุในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความเข้มแข็งในการมองโลก และศึกษาเปรียบเทียบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยจำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยการประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยสนับสนุนให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความเข้มแข็งในการมองโลก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการ และการเผชิญปัญหาในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. มีตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่
3. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มีความแปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล และค่าพารามิเตอร์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โดยการประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย การกำหนดเป้าหมายในชีวิต ความวิตกกังวล และความภาคภูมิใจใน ตนเองมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรง และทางอ้อมต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล และค่าพารามิเตอร์ที่ทดสอบ

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง 1 ตัวแปร คือ

ความเข้มแข็งในการมองโลก วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่

1. ความสามารถในการเข้าใจ
2. ความอดทน
3. ความสามารถในการปรับตัว
4. การกล้าเผชิญ
5. ความสามารถในการจัดการ
6. การให้คุณค่า และความหมาย

ตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรแฝง 6 ตัวแปร ได้แก่

1. การสนับสนุนทางสังคม วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่

- 1.1 ความรักใคร่ผูกพัน
- 1.2 การมีส่วนร่วม หรือการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- 1.3 การมีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่น
- 1.4 การรับรู้ถึงคุณค่าแห่งตน
- 1.5 ความรู้สึกพึ่งพาอาศัยกัน
- 1.6 การได้รับคำแนะนำ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

4. การกำหนดเป้าหมายในชีวิต วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้าน

- 4.1 การศึกษา
- 4.2 การประกอบอาชีพ
- 4.3 ชีวิตส่วนตัวในอนาคต

5. ความวิตกกังวล วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความวิตกกังวลด้าน

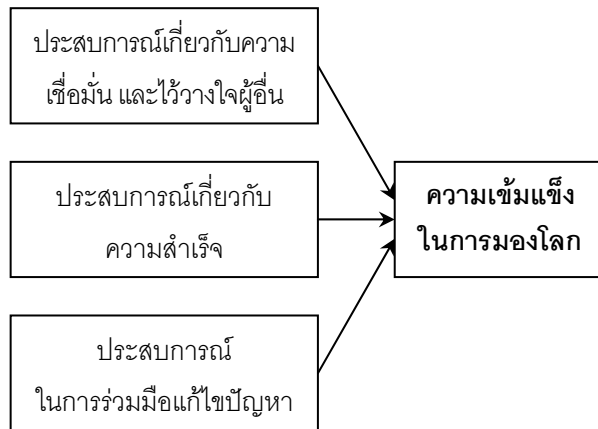
- 5.1 ร่างกาย
- 5.2 ความรู้สึก
- 5.3 พฤติกรรม

6. ความภาคภูมิใจในตนเอง วัดจาก ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ว่าตนเอง

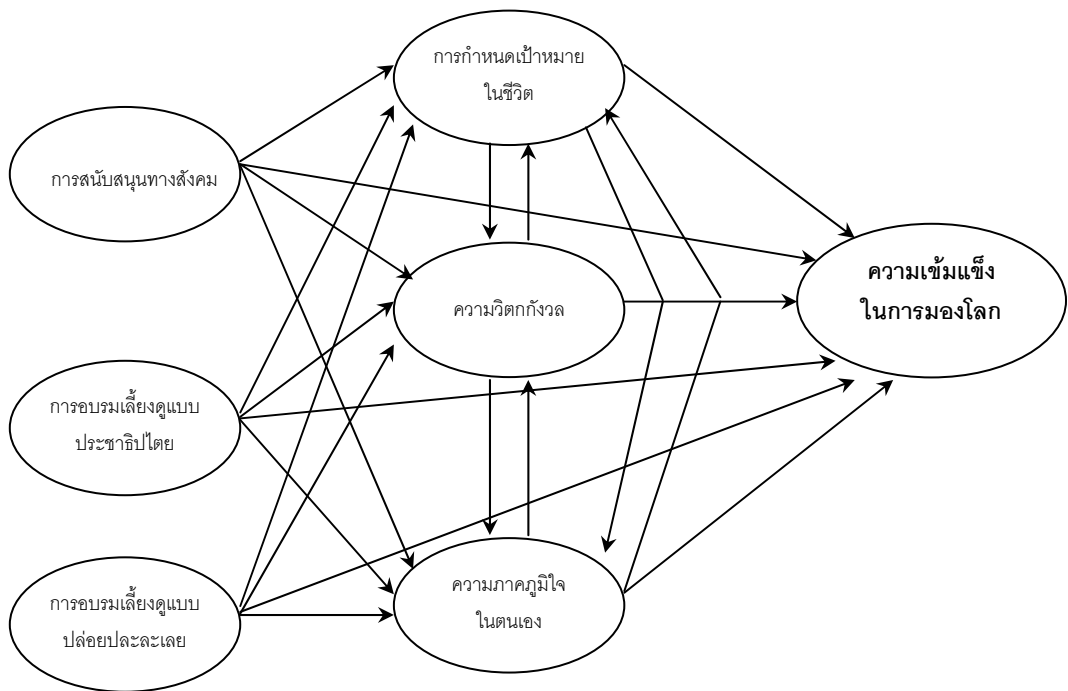
- 6.1 มีความสามารถ
- 6.2 มีความสำคัญ
- 6.3 ประสบความสำเร็จ
- 6.4 มีคุณค่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความเข้มแข็งในการมองโลกเป็นมโนทัศน์หลักของทฤษฎีแหล่งกำเนิดของสุขภาพของแอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1982) ที่มุ่งเน้นอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลสามารถเผชิญหน้ากับสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความเครียดได้ โดยที่บุคคล ยังสามารถมีสุขภาพดีทั้งร่างกาย และจิตใจ คุณลักษณะที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัว และเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีก็คือ ความเข้มแข็งในการมองโลก แอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1987) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้มแข็งในการมองโลกเกิดขึ้นจากประสบการณ์ชีวิต 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ประสบการณ์เกี่ยวกับความรู้สึกเชื่อมั่น และไว้วางใจผู้อื่น เช่น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคม การปราศจากความวิตกกังวล 2) ประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จ เช่น การกำหนดเป้าหมายในชีวิต 3) ประสบการณ์ในการร่วมแก้ไขปัญหา เช่น การได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัย จึงสร้างเป็นกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1 และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็ง ในการมองโลกตามสมมติฐานดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกตามสมมติฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของเอกชน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่าง จากหลักเกณฑ์ตามหลัก การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสมัลซึ่งใช้ การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด (Maximum likelihood) ซึ่งแฮร์, แอนเดอร์สัน, และทัทธัม (Hair, Anderson, & Tatham, 2005) ได้เสนอแนะขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ ควรอยู่ระหว่าง 100 – 200 คน ส่วนหาเทคนิค และฟิเดล (Tabachnick & Fidell, 2001) ได้เสนอแนะขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างในกรณีที่มีข้อมูลมีการแจกแจงเป็นแบบปกติ โดยกำหนดให้จำนวนตัวอย่าง 10 คนต่อพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 1 ตัว และในการวิจัยครั้งนี้ใช้หลักเกณฑ์นี้ในการกำหนดขนาดตัวอย่างซึ่งมีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 24 ตัว จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คนต่อกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ผู้วิจัยจึงศึกษาจากกลุ่ม ตัวอย่าง กลุ่มละ 270 คน รวมเป็น จำนวน 540 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลก และแบบวัดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วย ข้อคำถาม เพศ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89

ตอนที่ 3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93

ตอนที่ 4 แบบวัดการกำหนดเป้าหมาย ในชีวิต จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.84

ตอนที่ 5 แบบวัดความวิตกกังวล จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93

ตอนที่ 6 แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.85

ตอนที่ 7 แบบวัดความเข้มแข็งในการ มองโลก จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง แต่ละด้าน

4. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามสมมติฐานซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีไลค์ลิวที่สุด (Maximum likelihood: ML) ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรแฝง จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ความเข้มแข็งในการมองโลก การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การกำหนดเป้าหมายในชีวิต ความวิตกกังวล และความภาคภูมิใจในตนเอง

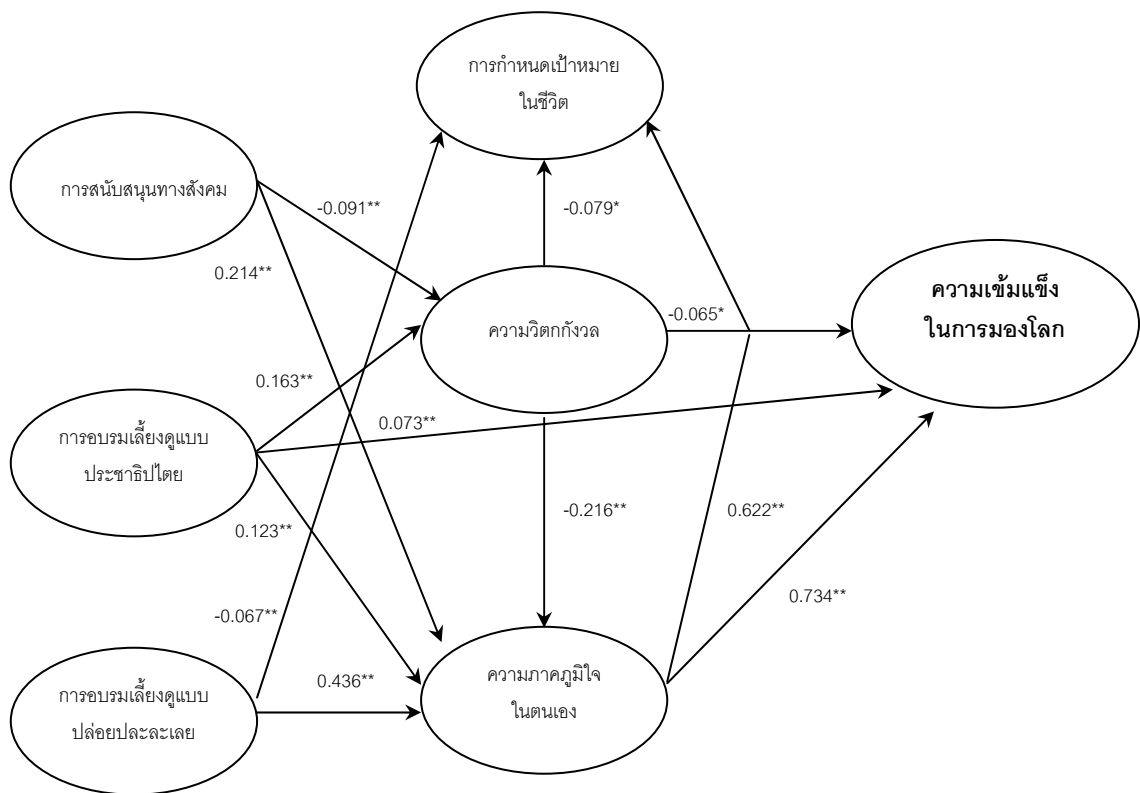
5. วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง กลุ่มพหุเพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โดยแบ่งเป็นการทดสอบความ ไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล และความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ ได้แก่ ค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรแฝงภายใน (GA) และค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายใน (BE)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังจากปรับโมเดลเป็นโมเดลประหยัดแล้ว พบว่า โมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณา จากค่า $\chi^2 = 25.869$, $df = 81$ ค่า $p = 1.000$ ค่า $\chi^2/df = 0.319$ ดัชนี $GFI = 0.996$ ดัชนี $AGFI = 0.986$ ดัชนี $RMR = 0.006$ และค่า $LSR = 1.635$ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการ โครงสร้าง = 0.897 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ร้อยละ 89.70 เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า

ได้รับอิทธิพลทางตรงจากความภาคภูมิใจในตนเองมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.734 รองลงมา ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.073 และได้รับอิทธิพลทางตรงจากความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.065 แสดงดังภาพประกอบ 3

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มขึ้น เมื่อนักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และมีความวิตกกังวลน้อยลง

ภาพประกอบ 3 โมเดลหลังจากปรับเป็นโมเดลประหยัด

2. ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า โมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นโมเดล ที่ไม่มีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล หรือไม่มี การกำหนดเงื่อนไขบังคับ พบว่า โมเดลมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจาก ค่า $\chi^2 = 93.791$, $df = 162$ ค่า $p = 1.000$ ค่า $\chi^2/df = 0.579$ ดัชนี $GFI = 0.981$ ดัชนี $RMR = 0.009$ ดัชนี $RMSEA = 0.0$ จาก ค่าดัชนี พบว่า ค่า p มีค่ามากทำให้ ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน ดัชนี GFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนี RMR และ $RMSEA$ มีค่าเข้าใกล้ 0 และ χ^2/df มีค่า น้อยกว่า 2.00 ค่าสถิติมีความสอดคล้องกัน จึงยอมรับ สมมติฐานที่ว่าโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีตามสมมติฐานมีความ สอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ หรือโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยที่ แตกต่างกันมีความไม่

แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของ ค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจาก ตัวแปรแฝง ภายนอกไปยังตัวแปรแฝงภายใน (GA) และค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์ อิทธิพลเชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปรแฝงภายใน (BE) แสดงดังตาราง 1

เมื่อพิจารณาค่า χ^2/df พบว่า รูปแบบโมเดล ในสมมติฐานที่ 1 มีค่าต่ำที่สุด ($\chi^2/df = 0.579$) แสดงว่าเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์ดีที่สุด และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความเข้มแข็งในการมองโลก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 มหาวิทยาลัย พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อ ความเข้มแข็ง ในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 มหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง รองลงมา คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และตัวแปรความวิตกกังวล ซึ่งผลการวิเคราะห์มีความ สอดคล้องกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความ เข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังจากปรับโมเดลเป็นโมเดลประหยัด

ตาราง 1 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล และค่าพารามิเตอร์

โมเดลตามสมมติฐาน	χ^2	df	χ^2/df	p	GFI	NFI	RFI	RMR
1.รูปแบบโมเดล (model form)	93.791	162	0.579	1.000	0.981	0.995	0.984	0.009
2. GA	112.299	169	0.664	1.000	0.979	0.994	0.982	0.012
3. GA, BE	128.149	174	0.736	0.996	0.977	0.994	0.980	0.016
โมเดลตาม สมมติฐาน	ผลต่าง χ^2		ผลต่าง df		ผลต่าง $\chi^2/$ ผลต่าง df			
2 กับ 1	18.508		7		2.664			
3 กับ 2	15.850		5		3.170			

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ตัวแปรที่มี อิทธิพลทางตรงมากที่สุด คือ ตัวแปรความ ภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพันธ์ สุระรัมย์ (2546) ที่พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลก เนื่องจากบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง มอง ตนเองว่าเป็นคนมีความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีมีพฤติกรรม การเผชิญปัญหา สามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ว่าสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล บัณฑิต (2545) พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย เมื่อบุคคลมีความสำเร็จ แสดงว่าบุคคลมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ ซึ่งความสำเร็จเป็นส่วนหนึ่งของความเข้มแข็งในการมองโลก และสอดคล้องกับงานวิจัยของโควาร์ด (Coward, 1996) ที่พบว่า บุคคล ที่มีความเข้มแข็งในการมองโลก จะรู้สึกว่าคุณค่า มีความหวัง มีจุดมุ่งหมายในชีวิต และมีความสมดุลด้านอารมณ์ และความรู้สึก ดังนั้นหากบุคคลได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมากย่อมที่จะทำ ให้มีความเข้มแข็งในการมองโลกมากขึ้นด้วย

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความ เข้มแข็งในการมองโลก รองลงมา คือ ตัวแปรการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพันธ์ สุระรัมย์ (2546) ที่พบว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลก โดยการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นการอบรม เลี้ยงดูที่ผู้ปกครองให้เด็กได้ร่วมคิด และร่วม ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ซึ่งทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ดังนั้นหากเด็ก ประสบปัญหา เด็กก็สามารถเผชิญ และ แก้ปัญหาได้

อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ โรเจอร์ (Rogers, 2004) ได้กล่าวว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ ไม่ตามใจจนเกินไป หรือเข้มงวดมากเกินไป ยอมรับความสามารถ และความคิดของลูก ให้ความร่วมมือกับลูกตามสมควร การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตร ด้วยความยุติธรรม บิดามารดาให้ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจ หรือ แก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้เด็กสามารถกล้าเผชิญกับปัญหาที่เข้ามาในชีวิตได้ ซึ่งการกล้าเผชิญจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความเข้มแข็งในการมองโลก ดังนั้นบุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยย่อมที่จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกมากกว่าบุคคล ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น

และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเข้มแข็งในการมองโลกตัวแปรสุดท้าย คือ ตัวแปรความวิตกกังวล สอดคล้องกับงานวิจัยเยอร์มอล (Yermal, 2005) พบว่า ความวิตกกังวลของคนไข้ที่เป็นมะเร็งหลังผ่าตัด จะมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการมองโลก คือ ความวิตกกังวลจะ ลดลงเมื่อเกิดความเข้มแข็งในการมองโลก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิลสัน อเล็กสัน สเตฟสัน ลันด์แมน และนอร์เบิร์ก (Nilsson, Axelsson, Gustafson, Lundman, & Norberg, 2001) ที่ศึกษาคนเจ็บป่วยที่ได้รับบาดเจ็บรุนแรง พบว่า ผู้ที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำจะมีความเครียด และวิตกกังวล แสดงให้เห็นว่าความเข้มแข็งในการมองโลกสามารถช่วยลดความวิตกกังวลได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของแฮร์รี (Harri, 1998) ศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลกกับความผาสุกของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ผู้ที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงจะมีสัมพันธภาพทางบวกกับผู้ร่วมงาน ทำงานมีความสุข และสามารถทำงานหนักได้ มีพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้อง จัดการกับความเครียด ความวิตกกังวล และความเจ็บป่วยได้ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาภรณ์

วงศ์ใหญ่ (2545) พบว่า ความวิตกกังวล มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการมองโลก คือ วัยรุ่นที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงก็จะมี ความวิตกกังวลต่ำ ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า ความวิตกกังวลมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งในการมองโลก หากบุคคล มีความวิตกกังวลสูงย่อมทำให้ความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำด้วย ในทางกลับกันถ้าบุคคลมีความวิตกกังวลต่ำย่อมทำให้ความเข้มแข็งในการมองโลกสูงด้วย

ดังนั้นหากนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และลดความวิตกกังวลในชีวิตประจำวัน ย่อมที่จะทำให้ความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มมากขึ้น เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคม

2. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความ เข้มแข็งในการมองโลก ของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ผลการทดสอบ พบว่า โมเดลมีความ ไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยอาร์เนิล-พาย (Arneill-Py, 2004) งานวิจัยของนิคม นาคอ้าย (2549) งานวิจัยของกีรนนท์ กล้าหาญ (2548) งานวิจัยของสุพัตรา จันทเมือง (2548) งานวิจัยของศิริพร พูลรักษ์ (2547) งานวิจัยของสุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546) งานวิจัยของจิตตานันท์ ติกุล (2545) งานวิจัยของ นิสาร์ตน์ ตรีโรจนันต์ (2545) งานวิจัยของ ศุภลักษณ์ สิ้นธนา (2545) งานวิจัยของ ประภัสสร พูลโรจน์ (2543) งานวิจัยของจิราพร ผลประเสริฐ (2542) และงานวิจัยของวรวรรณี แกมเกต (2540) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า โมเดลมีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ที่ทำการทดสอบ พบว่า ค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรแฝงภายใน และค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายในมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กีรนนท์ กล้าหาญ (2548) งานวิจัยของ

สุพัตรา จันทเมือง (2548) และงานวิจัยของสุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2546)

จากผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่ว่าจะศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือในมหาวิทยาลัยของเอกชนก็มีปัจจัยที่ทำให้ความเข้มแข็งในการมองโลกนั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการปราศจากความวิตกกังวล ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มมากขึ้น อาจจะได้ด้วยเหตุผลที่ว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีเหมือนกัน และกำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาที่คล้ายกัน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นมีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล

แต่เมื่อพิจารณาลักษณะของมหาวิทยาลัยก็จะพบว่ามีความแตกต่างกัน คือ มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยของเอกชน ซึ่งมีความแตกต่างกันในลักษณะของการสอบ แข่งขันเพื่อเข้าศึกษา ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ และลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรแฝงภายใน และค่าพารามิเตอร์ของเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายใน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อตัวแปรความเข้มแข็งใน การมองโลกมากที่สุด คือ ตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษา และอาจารย์ควรสอดแทรกเนื้อหาการเรียนการสอน หรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ที่ตนเองมีความสามารถ รับรู้ว่าตนเองมีความสำคัญ รับรู้ว่าตนเองประสบความสำเร็จ และรับรู้

ว่าตนเองมีค่า ซึ่งจะเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเอง มากขึ้น โดยจะส่งผลให้นักศึกษามีความเข้มแข็งในการมองโลกมากขึ้นด้วย และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป

2. ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อตัวแปรความเข้มแข็งในการมองโลก ดังนั้น หากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ย่อมทำให้นุตร มีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มมากขึ้น

3. ความวิตกกังวลเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อตัวแปรความเข้มแข็งในการมองโลก ดังนั้นหากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง อาจารย์ ร่วมมือกันในการช่วยลดความวิตกกังวลให้กับ นักศึกษาในเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ และชีวิตส่วนตัวในอนาคต ย่อมที่จะทำให้นักศึกษามีความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมความเป็นตัวแทนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ และในมหาวิทยาลัยของเอกชน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้ครอบคลุม เพื่อจะได้เป็นตัวแทนที่ดีสำหรับนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของเอกชน

2. การพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกนั้นต้องอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องอีกหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง เพื่อน อาจารย์ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาข้อมูลจากบุคคลดังกล่าว เพื่อทำให้ผลการวิจัยมีความครบถ้วน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

จิตตานันท์ ติกุล. (2545). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราพร ผลประเสริฐ. (2542). การประยุกต์การวิเคราะห์โครงสร้างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนร่วมแบบกลุ่มพหุที่มีตัวแปรแฝงทอมในการศึกษาระหว่างตัวบ่งชี้สถานภาพของโรงเรียน ความพึงพอใจในงาน และความผูกพันในอาชีพ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรภาพร แจ่มแจ่ม. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงานกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลชุมชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรินทร์ นินทจันทร์. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งในการมองโลกกับความวิตกกังวลประจำตัวของนักศึกษาพยาบาลโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัชรินทร์ นินทจันทร์ และพิมพ์ สมพงษ์. (2543). การศึกษาติดตามระดับความเข้มแข็งในการมองโลกและความวิตกกังวลประจำตัวของนักศึกษาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ระหว่างปีการศึกษา 2537 - 2540. รามาธิบดีพยาบาลสาร. 6(2) : 119 - 132.

- พิมพ์พรรณ ทรัพย์ยิ่ง. (2544). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณีสื่อสารของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- นิคม นาคอ้าย. (2549). *องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- นิตารัตน์ ตรีโรจน์อนันต์. (2545). *การพัฒนาและการวิเคราะห์กลุ่มพหุของโมเดลคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นฤมล บัณเฑาะ. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเองการมีเครือข่ายความร่วมมือกับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ฟ้าล่งกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2549). "รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี." *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. 3(2) : 45 – 51.
- ประภัสสร พูลโรจน์. (2543). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุแบบอิทธิพลย้อนกลับของสภาพการแก้ปัญหาในการทำวิจัยของนิสิตบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ปิติมา ฉายโสภาส. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเข้มแข็งในการมองโลก การสนับสนุนทางสังคม กับความสุขสมบูรณ์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ภีรนนท์ กล้าหาญ. (2548). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานการอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- วรรณิ แกมเกตุ. (2540). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการใช้ครู: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุและโมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศิริพร พูลรักษ์. (2547). *การพัฒนาโมเดลการวัดและโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการใช้ครู และการศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างสังกัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- ศิริพันธ์ สุระรัมย์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยบางประการกับความ เข้มแข็งในการ มองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ วิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภลักษณ์ สิ้นธนา. (2545). การศึกษาการคิดอภิमानโดยใช้แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผล การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดาภรณ์ วงศ์ใหญ่. (2545). ผลของโปรแกรมการฝึกตาม แนวการพิจารณาเหตุผล และอารมณ์ต่อความ เข้มแข็งในการมองโลก และความวิตกกังวลทาง สังคมของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพัตรา จันทเมือง. (2548). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการคิด อภิमानของนักเรียนและนักศึกษาโดยใช้ แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. (2546). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ ของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพใน สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้ โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adams, Troy B., Bezner, Janet R., Drabbs, Mary E., Steinhardt, Mary A., & Zambarano, Robert J. (2000). *Conceptualization and measurement of the spiritual and psychological dimensions of wellness in a college population*. Retrieved June 15, 2003 from <http://www.research.okstate.edu/report98/Education/sahep.html>.
- Antonovsky, Aaron. (1991). *Health, stress, and coping*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Arneill-Py, Ann. (2004). *Measurement invariance of the mental health statistics improvement program consumer survey*. Retrieved August 24, 2006, from <http://proquest.umin.com/pqdweb?index=0&sid=1&srchmode=1&vinst=PROD>.
- Brown, Roger W. (1986). *Social Psychology* (2nd ed.). Campo, CA: Muze.
- Coward, Doris D. (1996). "Self-transcendence and correlates in a healthy population." *Nursing Research*. 45(2) : 116 - 121.
- Erikson, Erik H. (1968). *Identity: youth and crisis*. New York: W.W. Norton & Company.
- Hair, Joseph E., Anderson, Rolph E., Tatham, Ronald L., & Black, William C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Harri, Marja. (1998). "The sense of coherence among nurse educators in Finland." *Nurse Education Today*. 18(3) : 202 - 212.